

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 111/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosti JUDr. R. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. B. F., B., vedené pod sp. zn. Rvp 13450/2012 až sp. zn. Rvp 13459/2012 vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 1571/2009 a jeho uznesením z 20. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 1611/2009 a jeho uznesením z 20. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 3847/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 3846/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 4698/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 3642/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012, sp. zn. 33 Er 2535/2012 a jeho uznesením z 28. augusta 2012, sp. zn. 12 Er 1725/2011 a jeho uznesením z 3. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 3407/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012 a sp. zn. 24 Er 3758/2011 a jeho uznesením z 19. júla 2012 a takto

rozhodol:

1. Sťažnosti JUDr. R. K. vedené pod sp. zn. Rvp 13450/2012 až sp. zn. Rvp 13459/2012 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 13450/2012.

2. Sťažnosti JUDr. R. K. o d m i e t a ako podané zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 29. októbra 2012 doručené sťažnosti JUDr. R. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorými namieta porušenie čl. 12 ods. 2 a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 1571/2009 a jeho uznesením z 20. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 1611/2009 a jeho uznesením z 20. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 3847/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 3846/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 4698/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 3642/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012, sp. zn. 33 Er 2535/2012 a jeho uznesením z 28. augusta 2012, sp. zn. 12 Er 1725/2011 a jeho uznesením z 3. augusta 2012, sp. zn. 18 Er 3407/2009 a jeho uznesením zo 17. augusta 2012 a sp. zn. 24 Er 3758/2011 a jeho uznesením z 19. júla 2012 (ďalej len „uznesenia“).

2. Z obsahu sťažností a ich príloh vyplynulo, že sťažovateľ je súdnym exekútorom, ktorý vykonáva exekučnú činnosť na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) od 6. júna 2007. V označených exekučných konaniach sťažovateľ vykonával

exekúcie pre obchodnú spoločnosť P., s. r. o., B. (ďalej aj „oprávnená“), s ktorou bol v pracovnom pomere do 5. júna 2007, na vymożenie finančných pohľadávok oprávnenej zo zmlúv o pôžičkách poskytnutých fyzickým osobám.

3. Sťažovateľ vo svojich sťažnostiach napáda uvedené uznesenia okresného súdu, ktorými okresný súd ex offo rozhodol o jeho vylúčení z vykonávania exekúcií, a postup všeobecného súdu, ktorý viedol k ich vydaniu. Sťažovateľ uvádza, že okresný súd porušil jeho základné práva, a to konkrétne:

«A. právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“);

B. právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“);

C. právo vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy;

D. právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru;

E. všeobecný zákaz diskriminácie ustanovený čl. 12 ods. 2 Ústavy;

F. zákaz diskriminácie ustanovený čl. 14 Dohovoru.»

Sťažovateľ ďalej v sťažnostiach uvádza argumentáciu namietaného porušenia svojich práv. Tvrdí, že „všeobecný súd:

a) bez toho aby upovedomil sťažovateľa o Náleze ústavného súdu zo dňa 13. 04. 2011, sp. zn.: III. ÚS 322/2010-37;

b) bez toho aby vykonal akékoľvek dokazovanie v otázke subjektívnej alebo objektívnej zaujatosti sťažovateľa vo veci alebo v pomere k účastníkom exekučného konania;

c) bez toho aby existovala námietka zaujatosti alebo akékoľvek racionálne pochybnosti o legálnom a legitímnom postupe sťažovateľa v exekúcii;

d) bez toho aby existovali oprávnené obavy povinného o legálny priebeh exekúcie;

e) bez toho aby umožnil sťažovateľovi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k otázke zaujatosti a to aj na podklade konkrétnych dôkazov a rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn.: III. ÚS 322/2010;

rozhodol s konečnou platnosťou (podľa ust. § 30 ods. 10 Exekučného poriadku proti rozhodnutiu všeobecného súdu o námietke zaujatosti exekútora nemožno podať opravný prostriedok) o právnom postavení sťažovateľa, pričom toto rozhodnutie vyvolalo právne účinky do budúcnosti a definitívne zbavilo sťažovateľa možnosti vykonávať teraz i v budúcnosti exekúciu vedenú pre vymoženie pohľadávky obchodnej spoločnosti P., s. r. o. voči povinnému, ktorá bola prisúdená rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a. s.“.

4. Sťažovateľ v sťažnostiach zastáva názor, že je osobou aktívne legitimovanou na podanie individuálnej sťažnosti, aj keď nie je účastníkom namietaných exekučných konaní. V tejto súvislosti uviedol: „V tomto prípade je súdny exekútor subjektom so základnými právami a slobodami, ktorý má záujem na výsledku súdneho rozhodovania, pretože takéto rozhodovanie ovplyvní jeho právne postavenie v exekučnom konaní. Exekučný súd musí pri svojom rozhodovaní, ktorého objektom sú práva a povinnosti strán exekučného konania, dodržiavať základné práva a slobody súdneho exekútora a preto súdny exekútor má aktívnu legitimáciu na podanie individuálnej sťažnosti proti rozhodnutiu exekučného súdu, ktorým ho súd vylúčil z vykonávanie exekúcie.

... pri ochrane porušených základných práv sťažovateľa nie je rozhodujúce to, či sťažovateľ bol účastníkom súdneho konania, ktoré bolo pre neho ukončené vynesением poškodzujúceho rozhodnutia, ale rozhodujúceho pre status sťažovateľa ako poškodenej osoby je to, že vynesением rozhodnutím boli porušené jeho základné práva...“

5. Sťažovateľ ďalej uvádza: „Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vôbec nie je zrejmé, akou úvahou súd dospel jednoznačne a nepochybne k tomu, že sťažovateľ je ako súdny exekútor zaujatý voči oprávnenému - obchodnej spoločnosti P., s. r. o... Sťažovateľ ako strana konania nebol oboznámený s tým, že všeobecný súd vedie konanie, v ktorom rozhoduje o jeho právach a právnom postavení (a to v súvislosti s jeho zaujatosťou), nebol oboznámený s obsahom dôkazov a tvrdení, nemal možnosť sa k týmto dôkazom a tvrdeniam vyjadriť a sám nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení... Rozhodnutím všeobecného súdu došlo k enormnému zníženiu majetkovej hodnoty sťažovateľa do tej miery, že viac nemožno hovoriť o hodnote v pravom slova zmysle... mohol legitímne

očakávať, že uskutočnením činností v rámci výkonu exekúcie dôjde k zhmotneniu odmeny za výkon exekúcie... Napadnuté rozhodnutie tohto súdu v praxi objektívne vyvolalo také účinky, že sťažovateľ bol zbavený vlastníctva značnej majetkovej hodnoty a taktiež došlo k zmareniu jeho legitímneho očakávania, že ak bude postupovať podľa záväzných právnych noriem a usmernení exekučného súdu, realizácia úkonov pri výkone exekučnej činnosti bude generovať jeho finančnú odmenu...

Sťažovateľ, aj keď výkon a ochrana jeho práva na spravodlivý súdny proces mala byť rovnaká, mal v konaní pred všeobecným súdom výrazne nevýhodné postavenie a bolo s ním zaobchádzané odlišne. Sťažovateľ však bol, a to najmä vzhľadom k faktu, že všeobecný súd rozhodoval o jeho práve vykonať exekúciu a toto rozhodnutie výrazne ovplyvnilo jeho právne postavenie, stranou konania rovnako ako povinný. Z okolností daného prípadu nemožno vyšpecifikovať také skutočnosti, ktoré by mohli objektívne a rozumne ospravedlniť takúto odlišné zaobchádzanie. Odlišné zaobchádzanie so sťažovateľom nemožno ospravedlniť jeho iným postavením (postavením súdneho exekútora), pretože takýto dôvod je priamo Ústavou SR a Dohovorom špecifikovaný ako dôvod zakázaného odlišného zaobchádzania.“

6. Sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby sťažnostiam vyhovel a nálezom vyslovil porušenie ním označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu postupom okresného súdu v označených konaniach a jeho napadnutými uzneseniami, napadnuté uznesenia okresného súdu zrušil, veci vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania.

II.

7. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

8. V zmysle § 112 ods. 2 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

9. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

10. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 13450/2012 až sp. zn. Rvp 13459/2012 a z neho vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť, ako aj na totožnosť v osobe sťažovateľa a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd o spojení týchto sťažností na spoločné konanie, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

III.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

14. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

16. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

17. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

20. Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa,

farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

21. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

IV.

22. Podstatou sťažností je tvrdenie sťažovateľa (súdneho exekútora), že napadnutými uzneseniami okresného súdu, ktorými rozhodol o jeho vylúčení z výkonu exekúcií z dôvodu pochybností o jeho nezaujatosti vo vzťahu k oprávnenej (spoločnosti P., s. r. o.), bol porušený čl. 12 ods. 2 a jeho základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

23. Ústavný súd sa najskôr zaoberal otázkou, či sú naplnené predpoklady meritórneho prerokovania ústavnej sťažnosti (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

24. Ústavný súd konštatuje, že o návrhu podanom zjavne neoprávnenou osobou možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov.

25. Ústavný súd už vo viacerých veciach sťažovateľa (napr. I. ÚS 491/2011, II. ÚS 592/2011, II. ÚS 480/2011) uviedol, že súdny exekútor má pri výkone exekučnej činnosti postavenie verejného činiteľa. Tento svoj status získal podľa Exekučného poriadku;

ustanovenie § 2 ods. 1 ustanovuje, že exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Podľa ustanovenia § 5 Exekučného poriadku má exekútor pri výkone exekučnej činnosti ako výkonu verejnej moci postavenie verejného činiteľa. Z uvedeného vyplýva, že Exekučným poriadkom preniesol štát časť výkonu svojej moci – špecificky moci súdnej, ktorej súčasťou je aj vykonávacie konanie – na súdnych exekútorov. Nimi sú síce fyzické osoby, avšak táto skutočnosť má význam len právne technický či organizačne inštitucionálny. Z hľadiska funkcionálneho vykonávajú tieto osoby štátnu moc, resp. moc súdnu. Preto, ak exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonať štát, resp. súd, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný rešpektovať a dbať na základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv ako v konaní pred súdmi.

26. Súdny exekútor nemá aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým ho súd vylúčil z vykonávania exekúcie v daných veciach pre jeho pomer k účastníkovi konania (oprávnenému) v zmysle ustanovenia § 30 Exekučného poriadku. V takomto prípade je súdny exekútor objektom rozhodovania o vylúčení a sám ako súčasť súdnej moci nie je účastníkom exekučného konania a nie je nositeľom žiadnych základných práv, a to ani v záujme ochrany účastníka exekučného konania (oprávneného).

27. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že ide o sťažnosti podané zjavne neoprávnenou osobou, a preto ich odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na odmietnutie sťažností ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

28. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažností taktiež zistil, že sťažovateľ sa naň opakovane obracia, tak ako sa to stalo aj v tomto prípade, v skutkovo a právne takmer identických veciach, v porovnaní so skoršími sťažnosťami sťažovateľa, o ktorých už ústavný súd rozhodol. Sťažovateľovi tak musí byť právny názor ústavného súdu na danú problematiku dobre známy. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva otázka, aký význam a efektívnosť má pre neho uvedený postup, keďže aj podľa

judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. vo veci *Bucheň proti Českej republike*, rozsudok z 26. novembra 2002, sťažnosť č. 36541/97, § 48 až § 51; *Laska a Lika proti Albánsku*, rozsudok z 20. apríla 2010, sťažnosti č. 12315/04 a č. 17605/04, § 45 – § 47; *Kleyn a ostatní proti Holandsku*, rozsudok zo 6. mája 2003, sťažnosti č. 39343/98, č. 39651/98, č. 43147/98 a č. 46664/99, § 158) nie je nevyhnutné, ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán, vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

29. S poukazom na uvedené skutočnosti, prihliadajúc na zásady efektivity a procesnej hospodárnosti konania ústavný súd sťažovateľa upozorňuje, že pokiaľ bude aj naďalej podávať takéto typovo zhodné sťažnosti, ktorých nedostatky v zákonom ustanovených procesných podmienkach konania v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sú mu známe z rozhodovacej činnosti ústavného súdu týkajúcej sa obdobných vecí, je ústavný súd oprávnený využiť možnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde a rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti neodôvodňovať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2013